

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

מועד קטן ח

עניין: שמחת יום טוב ועונג שבת

האר"י – ספר הליקוטים שיר השירים פ"א

זוהר פי ויחי א' ושבת וי"ט בשבת איכא עונג ב' ולא שמחה הרגשת ה פ ש י מ ו ת של השנה ידועה. וכרוב הפעמים מסתדרים בזיוס טוב שמחה כי שבת מאכזב וי"ט מאימא ושבת היינו קד"ש

מגן אברהם ס"י תקמו, ד

סימן לט"מ]. וצמחנה אחרת להרשב"א [מ"י סימן ט] נמצא לאסור לעשות סעודת הנשואין ברגל אפילו נשא צערב הרגל, וכן משמע ברמב"ם [יום טוב ז, טז], וכיון דמילי דרבנן היא נקטינן לקולא, עכ"ל צ"י [עמוד רג ד"ה והרשב"א]. ודבריו תמוהים, דהא התוספות צמועד קטן [שם ד"ה צמגן] הוכיחו שהוא דרשה גמורה לאורייתא, וגם צמחנות דף מ"ו [ע"א ד"ה דמסר] כתבו שהוא לאורייתא. ועוד, דצמחנה דף כ"ה [ע"ב] משמע צהדיא אס נשא ערב הרגל מותר לעשות סעודה ברגל (עיין סימן תר"מ סעיף ו'), וכן משמע צמועד קטן צממא [ריש ט, א]. לכן נראה לי דלילה ראשונה אסור לעשות סעודה, דאיתא צממא [שם] דעיקר שמחה אינו אלא חד יומא, ולילה הראשונה נגרר אחר היום, דהשמחה מתחלת ציום ונגמרת צלילה, וכן למאן דאמר [שם] משום טירחא, צסעודה הראשונה איכא טירחא יתירה, אבל צשאר ימות הרגל מותר לעשות סעודה דכבר עבר עיקר שמחת נשואין. וכתבו

פחד יצחק שבת מאמר ג'

יב. שנים הם סוגי ההנאה והתפנוק אשר השכל מתעדן עליהם דרך עבודתו. סוג אחד של הנאה הנולדת מתוך הרגשת ה ר ב ו ת א של השנה ידועה; וסוג שני של הנאה הנולדת מתוך שמחה הרגשת ה פ ש י מ ו ת של השנה ידועה. וכרוב הפעמים מסתדרים הם שני סוגי ההנאה הללו בצורת מדרגות עלייה זו על גבי זו. הדרגא הראשונה היא הרגשת ה ר ב ו ת א ברנע שהתכוננות מולידה את החידוש, ורק לאחר מכאן מתחיל המהלך היותר עמוק, דהיינו התהפכות הרגשת-הרבנות הקודמת להרגשה של פשיטות. עלייה זו של הכח המשכיל מרבנותא לפשיטות, גונות היא בתוכה גם את העלייה בהנאה שבההשכלה. כי כשם שהתהפכות הרבנותא לפשיטות, עלייה גדולה לכח המשכיל; כמו כן, התהפכות הנאת הרבנותא להנאת הפשיטות, העמקה גדולה היא לכח-התפנוק והעידון. הרוכל

יג. מתוך הדברים הנ"ל מוציאים אנו את מטבע ההסברה בענין העונג והשמחה. כי הנאת תפיסת הרבנותא שבהשגה, קרויה היא שמחה; ואילו הנאת תפיסת הפשיטות שבהשגה, קרויה היא עונג. וכאן נפתח לנו הפתח להיכלם של שמחת יו"ט ועונג שבת.

מז. אלא שכל זה אינו נוהג אלא במדתה של שבת. אבל לא מצינו דוגמת זה בענינו של יום-טוב. דהלא כל המאורעות המשמשים מקור לקדושת יום-טוב, אינם אלא כגדר ר א י ה על העתיד אשר בו יתגלה הצדיק כתמר יפרח והרשע הפורח כמו עשב. דיציאת מצרים היא ר א י ה על הגאולה העתידה, ומתן תורה הוא ר א י ה לתורתו של משיח, וענני הכבוד הם ר א י ה על שמירת ישראל לעד. וכל זמן שאנו משתמשים עוד בראיות, עדיין אנו נמצאים בתחום ה ר ב ו ת א, ולא הגענו לתחומה של הפשיטות. כי כל השגה הנתפסת בתורת פשיטות, הרי היא מופקעת מרשותה של הראיה וההוכחה. כדרך שהשגת החוש הגשמי אינה מוקקת להוכחות וראיות. והם הם הדברים. עצמיותה של שבת היא מ ע י ן יום שכולו שבת. ואילו עצמיותו של יום-טוב אינו אלא ר א י ה ליום שכולו שבת. כלומר, באספקלריא של שבת נתפס הוא „ ה י ו ם - ש כ ו ל - ש ב ת " בתורת פ ש י מ ו ת; ואילו באספקלריא של יום-טוב אין „ ה י ו ם - ש כ ו ל - ש ב ת " נתפס אלא בתורת ר ב ו ת א. ומכיון שנתבאר לנו שהנאת תפיסת הרבנותא שבהשגה קרויה היא שמחה, ולעומתה, הנאת תפיסת הפשיטות שבהשגה קרויה היא עונג; הרי מאליה עולה היא השלהבת בנפשנו, ומתוך חיות פנימית הננו משמיעים ואומרים: עונג שבת ושמחת יום טוב.

צרוף אהבה סימן ק"מ [ריש מועד קטן]. וצמדינותינו נהגו לישא צערב שבת סמוך לחשיכה, וצערב יום טוב לא נהגו לישא כלל, ונראה לי דזהו מטעם שכתבתי דאסור לעשות סעודת נשואין צלילה הראשונה, ולכן אין לשנות המנהג: דה מותר לעשות. דלא חשיבי

